

Exam. Code : 103201

Subject Code : 1029

B.A./B.Sc. 1st Semester (Batch 2022-25)

POLITICAL SCIENCE

(Principles of Political Science)

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—100

Note :— Attempt **FIVE** questions in all, selecting at least **ONE** question from each section. The fifth question may be attempted from any section. All questions carry equal marks.

SECTION—A

1. Discuss the nature and scope of Political Science according to its traditional viewpoint. 10+10
2. Discuss the relationship of Political Science with History and Economics. 10+10

SECTION—B

3. Differentiate State from Government and Society. 10+10
4. Explain the basic principles of Marxian theory of Origin of State. 20

Gndupapers.com

SECTION—C

5. Explain the Gandhian Perspective about State. Discuss any five weaknesses of this perspective also. 15+5
6. Discuss in detail the characteristics of Developmental State. What are the conditions that favour the emergence of Developmental State ? 15+5

SECTION—D

7. Explain the term Sovereignty. Write its any three definitions. Discuss in detail the basic characteristics of Sovereignty. 2+6+12
8. Explain different types of Political Representation. 20

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :— ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

ਭਾਗ—ਓ

1. ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਦੇ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 10+10
2. ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਨਾਲ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 10+10

ਭਾਗ—ਅ

3. ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕਰੋ। 10+10
4. ਰਾਜ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਦੇ ਮਾਰਕਸੀਅਨ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 20

Gndupapers.com

ਭਾਗ—ੲ

5. ਰਾਜ ਬਾਰੇ ਗਾਂਧੀਵਾਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

15+5

6. ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਉਹ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਰਾਜ ਦੇ ਉਭਾਰ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਹਨ ?

15+5

ਭਾਗ—ਸ

7. ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਤਿੰਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਲਿਖੋ। ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

2+6+12

8. ਸਿਆਸੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

20

Gndupapers.com

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— प्रत्येक भाग में से कम से कम एक प्रश्न का चयन करते हुए, कुल पाँच प्रश्न करें। पांचवा प्रश्न किसी भी भाग में से किया जा सकता है। सभी प्रश्नों के समान अंक हैं।

भाग—क

1. राजनीति विज्ञान के क्रमागत दृष्टिकोण के अनुसार उसके स्वरूप और कार्यक्षेत्र की विवेचना कीजिए।
- 10+10
2. इतिहास और अर्थशास्त्र के साथ राजनीति विज्ञान के संबंध की विवेचना कीजिए।
- 10+10

(Contd.)

भाग—ख

3. सरकार और समाज से राज्य को अलग करें। 10+10
4. राज्य की उत्पत्ति के मार्क्सवादी सिद्धांत के मूल सिद्धांतों की व्याख्या करें। 20

भाग—ग

5. राज्य के बारे में गांधीवादी दृष्टिकोण की व्याख्या करें। इस परिप्रेक्ष्य की किन्हीं पांच कमज़ोरियों की भी चर्चा कीजिए। 15+5
6. विकासात्मक राज्य की विशेषताओं की विस्तार से चर्चा कीजिए। वे कौन-सी परिस्थितियाँ हैं जो विकासात्मक राज्य के उदय के पक्ष में हैं ? 15+5

भाग—घ

7. संप्रभुता शब्द की व्याख्या करें। इसकी कोई तीन परिभाषाएँ लिखिए। संप्रभुता की बुनियादी विशेषताओं की विस्तार से चर्चा करें। 2+6+12
8. राजनीतिक प्रतिनिधित्व के विभिन्न प्रकारों की व्याख्या कीजिए। 20